

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Tdo/48/2025
Identifikačné číslo spisu: 5921010322
Dátum vydania rozhodnutia: 19.11.2025
Meno a priezvisko: JUDr. Petr Kaňa
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:5921010322.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Kaňu a členov senátu JUDr. Jozefa Šutku a JUDr. Emila Dubňanského na verejnom zasadnutí konanom 19. novembra 2025 v Bratislave, v trestnej veci obvineného E. M. pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, o dovolaní ministra spravodlivosti Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 30. mája 2024, sp. zn. 3To/20/2024, takto

rozhodol:

I. Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku, z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 3 Trestného poriadku, uznesením Krajského súdu v Žiline z 30. mája 2024, sp. zn. 3To/20/2024

bol porušený zákon

v ustanoveniach § 2 ods. 12, § 163 ods. 3, § 278 ods. 1, § 327 ods. 2 a § 285 písm. a) Trestného poriadku

v prospech obvineného E. M..

II. Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku z r u š u j ú sa uznesenie Krajského súdu v Žiline z 30. mája 2024, sp. zn. 3To/20/2024 a rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo 6. novembra 2023, sp. zn. 1T/62/2021, ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

III. Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikazuje sa Okresnému súdu Liptovský Mikuláš, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Okresný súd Liptovský Mikuláš (ďalej tiež „súd I. stupňa“) rozsudkom zo 6. novembra 2023, sp. zn. 1T/62/2021, podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku oslobodil obvineného E. M. spod obžaloby pre skutok právne posúdený ako prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona, ktorého sa mal dopustiť na tom skutkovom

základe, že

dňa 28.10.2020 v čase okolo 14:40 hod. viedol nákladné motorové vozidlo zn. Tatra T815, EČV: XBXXXXX (J. republika) s príviesom zn. PANAV, EČV: XBXXXXX (J. republika), po ceste III/2214 označenej dopravnou značkou ako vedľajšia cesta, v smere od Liskovej ku križovatke s cestou I/18, kde na tejto križovatke pri odbočovaní doľava smerom na Liptovský Mikuláš nerešpektoval dopravnú značku P1 „Daj prednosť v jazde“ a nedal prednosť v jazde cyklistovi O. N., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom G. cesta XXX/XX, L., ktorý viedol bicykel zn. Felt AR2, po ceste I/18 označenej dopravnou značkou ako hlavná cesta v smere z Ružomberka a ktorý odbočoval doprava na cestu III/2214 v smere na Liskovú, v dôsledku čoho došlo k ich vzájomnej zrážke, pričom následkom dopravnej nehody poškodený O. N. utrpel zranenia: zlomeninu ľavej lopatky, zlomeninu rebier vľavo od 2. - po 9. rebro, povrchové odreniny končatín, pohmoždenie pľúc vľavo, pohmoždenie sleziny a zlomeninu stredného článku V. prsta ľavej ruky triestivého charakteru s dobou liečenia v trvaní 7 až 8 týždňov, čím obvinený svojím konaním porušil povinnosť uloženú v ust. § 20 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z .z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,

pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý bol obvinený stíhaný.

Podľa § 288 ods. 3 Trestného poriadku poškodeného O. N. s nárokom na náhradu škody odkázal na civilný proces.

Krajský súd v Žiline (ďalej tiež „odvolací súd“) uznesením z 30. mája 2024, sp. zn. 3To/20/2024 (ďalej tiež „napadnuté uznesenie“), podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie prokurátora zamietol ako nedôvodné. Súčasne odvolanie poškodeného O. N. podľa § 316 ods. 1 Trestného poriadku zamietol ako podané neoprávnenou osobou.

* * *

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal minister spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej tiež „minister spravodlivosti“) písomným podaním z 30. apríla 2025, na podnet prvého námestníka generálneho prokurátora Slovenskej republiky, dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 3 Trestného poriadku v neprospech obvineného E. M., vyjadrujúc názor, že označeným uznesením a konaním, ktoré mu predchádzalo, bol v prospech obvineného porušený zákon v ustanoveniach § 2 ods. 12, § 163 ods. 3, § 285 písm. a), § 319 a § 327 ods. 2 Trestného poriadku a v § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona.

V nadväznosti na citáciu uvedených ustanovení Trestného poriadku [§ 2 ods. 12, § 163 ods. 3, § 285 písm. a), § 319 a § 327 ods. 2] a Trestného zákona [§ 157 ods. 1, ods. 2 písm. a)] zrekapituloval priebeh doterajšieho konania, ktoré vyústilo do oslobodzujúceho rozsudku súdu I. stupňa a následného zamietnutia odvolaní prokurátora a poškodeného odvolacím súdom.

Súd I. stupňa vydal oslobodzujúci rozsudok, pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý bol obvinený trestne stíhaný. Dôvodom bolo priznané pochybenie o nedostatočnom vnímaní skutkovej vety uvedenej v obžalobe, v ktorej došlo k nesprávnemu popisu smeru odbočovania poškodeného doprava (keď správne malo byť „doľava“), pričom prehliadnutie tohto rozporu zo strany súdu viedlo k záveru o porušení totožnosti skutku vo vzťahu k uzneseniu o začatí trestného stíhania a uzneseniu o vznesení obvinenia.

Proti uvedenému rozsudku podali odvolania prokurátor a poškodený, pričom tieto boli odvolacím súdom zamietnuté. Rozhodnutie potvrdzujúce oslobodzujúci rozsudok oprel odvolací súd o aplikáciu zásady zákazu reformatio in peius (zákaz zmeny k horšiemu) tvrdiac, že s ohľadom na jeho predchádzajúce rozhodnutie na podklade odvolania len obvineného nebol súd I. stupňa, a teda ani odvolací súd v danej dobe, oprávnený upraviť skutkovú vetu v neprospech obvineného, a to ani po podaní odvolania prokurátorom, pretože by tým došlo k porušeniu označenej zásady. Odvolací súd taktiež poukázal na to,

že vzhľadom ku skutku ustálenému v predmetnej skutkovej vete, vznik dopravnej nehody, a tým aj následok, nie sú v priamej príčinnej súvislosti s nehodovým dejom popísaným v skutku napadnutého rozsudku, ktorý sa takýmto spôsobom nikdy nestal. Otázku totožnosti skutku vzhľadom na zásadu zákazu reformatio in peius považoval za irelevantnú.

Minister spravodlivosti sa s uvedenými závermi okresného a krajského súdu, ktoré viedli k oslobodeniu obvineného, nestotožnil. V rámci svojej argumentácie spochybnil nielen závery o totožnosti skutku, ale aj aplikáciu zásady zákazu reformatio in peius.

Uviedol, že zásadu zákazu reformatio in peius je potrebné chápať ako garanciu práva na podanie opravného prostriedku, a v dôsledku toho aj ako garanciu práva na obhajobu. Ide o zásadu, ktorá zakazuje zhoršiť postavenie osoby, ktorá buď sama podala opravný prostriedok, alebo v ktorej prospech bol podaný inou oprávnenou osobou, v porovnaní so stavom pred prvým podaním takéhoto opravného prostriedku.

Uznan, že je síce pravdou, že zákaz reformatio in peius sa vzťahuje na celé konanie nasledujúce po zrušení pôvodného rozsudku na základe odvolania podaného v prospech obvineného, a teda platí aj v prípade, ak prokurátor následne podá odvolanie v jeho neprospech, z obsahu spisu a výsledkov dokazovania však podľa jeho názoru vyplýva, že v skutkovej vete došlo len k nesprávnemu uvedeniu smeru odbočovania poškodeného (slovo „doprava“), pričom okrem tejto nesprávnosti skutková veta obsahovala všetky potrebné údaje o smere jazdy, t. j. konkrétne číslo cesty, smer na príslušnú obec (teda miesto a smer, z ktorého poškodený odbočoval a kam smeroval). Tieto okolnosti boli spoľahlivo preukázané vykonaným dokazovaním, a to nielen znaleckými posudkami, ale aj výpoveďami samotného obvineného a poškodeného, ako aj znalosťou miestnych pomerov.

Je zrejmé, že išlo o písársku chybu, ktorá sa bežne vyskytuje v obžalobách či v súdnych rozhodnutiach a nemožno ju preto automaticky považovať za „hrubé porušenie procesných práv“, ako to vyhodnotili sudy nižšieho stupňa. V popise skutku bol jednoznačne popísaný smer jazdy poškodeného označením cesty a obce, ku ktorej cesta vedie.

Úprava uvedenej chyby (vypustením slova „doprava“) by nijako nemenila skutkové zistenia ani nezhoršila postavenie obvineného. V zmysle už ustálených skutkových zistení v rozsudku súdu I. stupňa, pri zachovaní totožnosti skutku, by takáto úprava skutkovej vety nezmenila rozsah ani závažnosť trestnej činnosti, zo spáchania ktorej bol pôvodne obvinený uznaný za vinného, ani by nevedla k sprísneniu právnej kvalifikácie, či k uloženiu iného trestu. Preto by ani nemohlo dôjsť k zhoršeniu postavenia obvineného a porušeniu zákazu reformatio in peius.

V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 1TdoV/7/2016, v ktorom je vysvetlené čo možno považovať za zmenu k horšiemu pri opise skutku, konkrétne že musí ísť o takú okolnosť, ktorá zapríčiňuje samotnú zmenu právnej kvalifikácie konania obvineného, t. j. skutkovú okolnosť, ktorá je považovaná za priamu súčasť naplnenia zákonných znakov trestného činu.

Zmenou k horšiemu, z hľadiska skoršieho odsudzujúceho výroku o vine, nie je len prísnejšia právna kvalifikácia, ale aj taká zmena, ktorá by menila opis skutku spôsobom nezodpovedajúcim právnej kvalifikácii na taký popis skutku, ktorý jej už zodpovedá. V predmetnej trestnej veci však, ako už uviedol, by vypustením slova doprava nedošlo k zmene ani k zhoršeniu právnej kvalifikácie a postavenia obvineného. Totožnosť skutku aj spôsobený následok by zostal nezmenený.

Záver súdu I. stupňa o porušení totožnosti skutku je neakceptovateľný. Podstatu skutku tvorí konanie páchatel'a a jeho následok, ktorý je z hľadiska trestného práva právne relevantný. Totožnosť skutku je zachovaná vtedy, ak existuje úplná zhoda v konaní a v následku, zhoda aspoň v konaní pri odlišnom následku, zhoda aspoň v následku pri odlišnom konaní, ako aj v prípade, ak je daná zhoda v konaní alebo v následku, prípadne v oboch, aspoň čiastočne, za predpokladu, že ide o zhodu v podstatných

okolnostiach.

Teória ani prax nevyžadujú úplnú zhodu skutkových okolností medzi skutkom opísaným v obžalobnom návrhu a skutkom uvedeným vo výroku rozhodnutia súdu. Pre zachovanie totožnosti skutku postačuje zhoda v jeho podstatných skutkových okolnostiach.

Súd je povinný prihliadnuť na výsledky dokazovania, ktoré môžu viesť k modifikácii pôvodného skutkového stavu uvedeného v obžalobe, t. j. môžu sa pripojiť nové, pôvodne neuvedené skutočnosti, môžu sa vypustiť tie, ktoré sa preukázali ako nesprávne, alebo sa môžu jednotlivé skutkové okolnosti určitým spôsobom upraviť, pokiaľ sa tým nemení samotná podstata skutku.

Konanie obvineného je v skutkovej vete popísané správne, je v nej uvedené miesto, čas a spôsob konania obvineného. Navyše je riadne opísané konanie poškodeného, vrátane smeru jeho jazdy. V danej trestnej veci je daná úplná zhoda v následku konania, a teda totožnosť skutku by bola zachovaná aj pri úprave skutkovej vety.

Súd I. stupňa aj odvolací súd oslobodili obvineného spod obžaloby podľa jeho názoru len na základe písárskej chyby, ktorá bola v rozpore s vykonaným dokazovaním aj reálnou miestnou situáciou (na danom úseku cesty totiž nie je možné odbočiť doprava). Tejto okolnosti si musel byť vedomý minimálne súd I. stupňa, keďže uvedený smer „odbočovania doprava“ bol v rozpore aj s označením smeru, z ktorého poškodený odbočoval a kam smeroval, uvedeným v skutkovej vete, ktorá obsahovala presné číselné označenie cesty a názvu obce, ku ktorej cesta viedla. Skutková veta tak obsahovala všetky zákonné náležitosti podľa § 163 ods. 3 Trestného poriadku. Súd I. stupňa sa neakceptovateľne dovoľoval porušeniu totožnosti skutku, zatiaľ čo odvolací súd nesprávne aplikoval zásadu zákazu reformatio in peius.

Ďalej poukázal aj na nález Ústavného súdu Českej republiky z 29. marca 2023, sp. zn. IV. ÚS 3470/22, ktorý sa práve zaoberal otázkou uplatnenia zásady zákazu reformatio in peius.

V zmysle tohto nálezu sa porušenia tohto zákazu súd nedopustí ani vtedy, ak vykoná po nastúpení jeho účinkov znovu dôkazy k preukázaniu skutkových okolností, na ktorých základe už skôr urobil skutkové zistenia v neprospech obžalovaného a opätovne urobil rovnaké zistenia, či tieto zistenia iba upresní.

Zároveň podľa uvedeného nálezu k porušeniu zákazu reformatio in peius nedochádza ani v prípade, ak súd vykoná zmeny v skutkových zisteniach len v rozsahu ich doplnenia alebo spresnenia, pokiaľ tieto zmeny nemenia rozsah ani závažnosť trestnej činnosti. Uvedený zákaz sa totiž nevzťahuje na samotný priebeh konania, ale na jeho výsledok. Doplnenie popisu skutku o skutočnosti, ktoré súd I. stupňa síce považoval za preukázané, avšak ich výslovne nezahrnul do výrokovej časti rozsudku, nepredstavuje porušenie zákazu reformatio in peius. Je rozdiel či ide o nedostatočné skutkové zistenia alebo len o popis skutku.

Na základe tejto písárskej chyby nie je dôvod konštatovať, že nebola naplnená skutková podstata trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona.

Navrhol preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo 6. novembra 2023, sp. zn. 1T/62/2021, v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline z 30. mája 2024, sp. zn. 3To/20/2024, bol porušený zákon v ustanoveniach § 2 ods. 12, § 163 ods. 3, § 285 písm. a), § 319 a § 327 ods. 2 Trestného poriadku a § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona v prospech oslobodeného E. M..

Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku navrhol, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu aj rozsudok súdu I. stupňa zrušil a zrušil aj ďalšie rozhodnutia na ne obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a v nadväznosti na uvedené podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku Okresnému súdu Liptovský Mikuláš prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu

znova prerokoval a rozhodol.

* * *

V písomných vyjadreniach k dovolaniu sa prokurátor aj poškodený O. N. (prostredníctvom splnomocnenkyne JUDr. Zuzany Baloghovej) stotožnili s názorom ministra spravodlivosti o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku aj s jeho návrhom, aby dovolací súd predmetné rozhodnutia podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil a vrátil vec na nové prerokovanie a rozhodnutie Okresnému súdu Liptovský Mikuláš.

Na strane druhej obvinený E. M. (prostredníctvom ustanoveného obhajcu) sa stotožnil s rozhodnutím okresného súdu, ktorý ho oslobodil spod obžaloby z dôvodu nezachovania totožnosti skutku.

Úvahu ministra spravodlivosti o písárskej chybe v texte opisujúcom odbočovanie poškodeného hodnotil ako nesprávnu. Poukázal na to, že práve smer odbočovania cyklistu je rozhodujúcou okolnosťou, ktorá má zásadný význam pre posúdenie otázky prednosti jazdy. S ohľadom na skutočnosť, že poškodený bol cyklista, ktorý na rozdiel od vodiča motorového vozidla dokáže meniť smer jazdy aj v rámci jazdného pruhu, má údaj o smere, ktorým odbočoval, priamy vplyv na celý skutkový dej. Preto trval na tom, že ide o podstatnú okolnosť, ktorá má vplyv aj na totožnosť skutku.

Argumentáciu ministra spravodlivosti odkazujúcu na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 1TdoV/7/2016 odmietol s tým, že aplikácia tohto rozhodnutia je neprípustná, pretože v danom rozhodnutí išlo o opravu nesprávne uvedeného čísla zákona v skutkovej vete, čo predstavuje iba hodnotenie skutkového deja z právneho hľadiska.

Skutok musí byť vymedzený tak, aby bolo možné posúdiť jeho totožnosť už zo samotnej skutkovej vety, a to aj osobou, ktorá miestne pomery nepozná.

Rovnako sa stotožnil aj s aplikáciou zásady zákazu zmeny k horšiemu odvolacím súdom. Smer odbočovania je podstatnou okolnosťou popisu skutku, ktorým sa mal obvinený dopustiť trestného činu. Tak, ako je skutok opísaný v skutkovej vete, sa trestného činu dopustiť nemohol. Ak by po druhom zrušujúcom rozhodnutí odvolacieho súdu konajúci súd zmenil smer odbočovania, išlo by podľa o novú skutkovú okolnosť, ktorá by bola v rozpore so zásadou zákazu reformatio in peius.

Dovolanie ministra spravodlivosti preto hodnotil ako nedôvodné a navrhol, aby ho Najvyšší súd Slovenskej republiky zamietol.

Obvinený sa k uvedenému dovolaniu dodatočne vyjadril aj prostredníctvom zvolenej obhajkyne (Mgr. Moniky Dubskej) písomným podaním doručeným Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky 18. novembra 2025.

Nad rámec svojho pôvodného vyjadrenia poukázal na znalecký posudok Ing. Z., ktorý, ak by bol súdom I. stupňa riadne vykonaný, by podľa jeho názoru viedol k záveru, že skutková veta uvedená v obžalobe a v nej popisovaný skutkový dej ani nie sú možné. Znalecký posudok vo svojich záveroch spochybňoval jeho vinu a vyššiu mieru zavinenia dával práve poškodenému O. N., ktorý do križovatky odbočoval na bicykli v rýchlosti 28 km/hod.

Následne parafrázoval časť odôvodnenia napadnutého uznesenia odvolacieho súdu, v ktorej odvolací súd poukazoval na neexistenciu príčinnej súvislosti medzi nehodovým dejom popísaným v skutku rozsudku súdu I. stupňa, vznikom dopravnej nehody a spôsobenému následku v podobe zranení poškodeného. Vzhľadom k uvedenému považoval oslobodzujúce rozhodnutie okresného súdu za správne.

V súvislosti s argumentáciou ministra spravodlivosti, týkajúcou sa totožnosti skutku, poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. januára 2020, sp. zn. 4Tdo/63/2019 v

mediálne známom prípade zamestnanca banky, v ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky vyhodnotil úpravu skutkovej vety zo strany odvolacieho súdu za rozpornú s § 327 ods. 2 Trestného poriadku. Taktiež poukázal (zhŕňajúc aj ich podstatu a závery) na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. novembra 2022, sp. zn. 4Tdo/59/2021 a na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veciach vedených pod sp. zn. IV. ÚS 336/2020, III. ÚS 509/2015. Pre úplnosť uviedol, že dovolací súd pri preskúmaní uvedeného dovolacieho dôvodu nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť zisteného skutkového stavu, ako to vyplýva z § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku za bodkočiarkou. Zabezpečenie riadneho a úplného zistenia skutkového stavu a jeho následné ustálenie je výlučne právomocou súdu prvého, prípadne druhého stupňa. Dovolací súd už nie je oprávnený tieto zistenia skúmať ani prehodnocovať. Rovnako to platí aj o hodnotení dôkazov vykonaných súdmi nižšieho stupňa.

Konfrontujúc posudzovanú vec s nálezom Ústavného súdu Českej republiky z 29. marca 2023, sp. zn. IV. ÚS/3470/22 (k zákazu reformatio in peius) a jeho závermi, súčasťou ktorých je aj záver, že „doplnenie popisu skutku o skutočnosti, ktoré súd I. stupňa vzal za preukázané, ale výslovne ich neuviedol vo výrokovej časti rozsudku, nie je porušenie zákazu reformácie in peius; je rozdiel, či sú nedostatočné skutkové zistenia alebo len popis skutku" zdôraznil, že v tomto v posudzovanom prípade nejde o doplnenie skutku o okolnosti, ktoré mal súd I. stupňa za preukázané, ale výslovne ich neuviedol vo výrokovej časti rozsudku, pretože v konaní došlo k porušeniu jeho práva na obhajobu a spravodlivý súdny proces. Je rozdiel či poškodený odbočal vpravo alebo vľavo, keď pri odbočení vpravo by zamieril na poľnú cestu, zatiaľ čo pri odbočení vľavo by sa mohol dostať do stretu s vozidlom, ktoré viedol obvinený. Nešlo teda o obyčajnú pisársku chybu. Dokazovanie pred súdom bolo vedené k spôsobu jazdy poškodeného a obvineného, a teda nebolo vykonané v zmysle skutkovej vety.

* * *

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej tiež „najvyšší súd" alebo „dovolací súd") prerokoval dovolanie ministra spravodlivosti na verejnom zasadnutí v prítomnosti zvolenej obhajkyne obvineného Mgr. Moniky Dubskej, prokurátorky Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a povereného zástupcu ministra spravodlivosti (dovolateľa).

Verejné zasadnutie vykonal v neprítomnosti riadne a včas upovedomeného obvineného v súlade s § 293 ods. 5 Trestného poriadku (navyše aj s jeho výslovným súhlasom na taký postup), ako aj v neprítomnosti poškodených O. N., jeho splnomocnenkyne a zástupcu poškodenej spoločnosti Všeobecnej zdravotnej poisťovne a.s., podľa § 294 ods. 2 Trestného poriadku.

Na tomto verejnom zasadnutí dovolateľ v plnom rozsahu zotrval na dôvodoch aj konečnom návrhu písomne podaného dovolania, pričom aj prokurátorka navrhla dovolaniu z dôvodov v ňom uvedených vyhovieť. Obhajkyňa sa v plnom rozsahu pridržala písomného vyjadrenia obvineného k dovolaniu, zdôrazňujúc v ňom (už písomne) vyjadrený názor, že dovolaniu nemožno vyhovieť najmä s poukazom na obmedzenie vyjadrené v zásade zákazu zmeny k horšiemu, navrhujúc preto dovolanie ministra spravodlivosti ako nedôvodné zamietnuť.

Dovolací súd primárne skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], oprávnenou osobou (§ 369 ods. 1 Trestného poriadku) na podnet oprávnenej osoby (§ 369 ods. 1 veta druhá Trestného poriadku), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku), na súde na to určenom (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), a spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku).

Najvyšší súd pripomína, že v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku je ako dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v dovolaní uvedené, pričom táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb vytýkaných napadnutému rozhodnutiu a konaniu, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania v ňom uvedených v súlade s § 374 ods. 2 Trestného

poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku (R 120/2012 - I.). Podstatná je teda vecná argumentácia, vytýkané chyby, a nie správnosť ich subsumpcie pod konkrétny dovolací dôvod.

Poznomenáva tiež, že dovolanie je jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu.

Vzhľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva (ministra spravodlivosti, generálneho prokurátora alebo obhajcu konajúceho v mene obvineného), je dovolací súd viazaný podaným návrhom. Pri preskúmaní zákonnosti nemôže prekročiť jeho rámec ani dôvody dovolania v ňom uvedené (§ 385 Trestného poriadku).

* * *

Dovolací súd posudzujúc dovolanie v uvedených intenciách konštatuje, že minister spravodlivosti v ňom uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku minister spravodlivosti podá dovolanie aj proti právoplatnému rozhodnutiu vychádzajúceho zo skutkového stavu, ktorý bol na základe vykonaných dôkazov v podstatných okolnostiach nesprávne zistený, alebo ak boli pri zisťovaní skutkového stavu závažným spôsobom porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že minister spravodlivosti môže v rámci tohto dovolacieho dôvodu uplatniť dve samostatné, alternatívne okruhy námietok. Prvý spočíva v tvrdení, že skutkový stav v pôvodnom konaní nebol na základe vykonaných dôkazov náležite a dostatočne zistený. Druhý umožňuje namietat', že počas konania došlo k závažnému porušeniu procesných ustanovení, ktorých účelom je zabezpečiť riadne a úplné objasnenie skutkového stavu.

V posudzovanej trestnej veci minister spravodlivosti uplatnil druhú z alternatív upravených v § 371 ods. 3 Trestného poriadku, t. j. že pri zisťovaní skutkového stavu boli závažným spôsobom porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci.

Podľa názoru dovolateľa, podporeného aj priliehavou vecnou argumentáciou, išlo o procesné pochybenia pri objasňovaní skutku, ktoré svojou povahou a intenzitou priamo ovplyvnili výsledok konania v prijatí takého meritórneho výroku súdmi v pôvodnom konaní, ktorý zjavne nekorešpondoval s obsahom vykonaného dokazovania.

Je nesporné, že oslobodzujúci verdikt v posudzovanej trestnej veci má svoj argumentačný podklad výlučne v procesných aspektoch trestného konania súvisiacich so zásadou zachovania totožnosti skutku a dôkaznou zásadou zákazu zmeny k horšiemu (tzv. zákaz reformatio in peius). Naopak nemá podklad v dokazovaní vykonanom súdom (primárne) na hlavnom pojednávaní.

Súdy v pôvodnom konaní interpretáciou zákonných ustanovení, z ktorých uvedené zásady vyvierajú (resp. sú v nich vyjadrené), tak dospeli vo svojej podstate k záveru o existencii výlučne procesných dôvodov, ktoré ich viedli k naň nadväzujúcemu záveru, vo vzťahu k základnej meritórnej otázke (otázke viny), o nepreukázaní (nedokázaní), že sa stal skutok, pre ktorý bol (v pôvodnom konaní) obžalovaný stíhaný, vyjadrenom v oslobodzujúcom verdikte podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku.

Spôsobom interpretácie týchto zákonných ustanovení dospeli k záveru o existencii takých procesných prekážok, ktoré ich vo svojej podstate celkom vylučujú z možnosti pri posudzovaní otázky viny prihliadať na obsah vykonaného dokazovania vo vzťahu ku skutku obžaloby.

Argumentačne sa tak zaplietli do vlastných procesných postupov aj v argumentácii obsiahnutej v zdôvodnení vlastných rozhodnutí, keď v predmetnej veci, v ktorej po podaní obžaloby a vykonaní dokazovania na hlavnom pojednávaní boli postupne vyhlásené dva prvostupňové odsudzujúce rozsudky - následne odvolacím súdom zrušené s vrátením veci na jej znovu prejednanie a rozhodnutie prvostupňovým súdom - po ktorých až v treťom kole meritórneho rozhodovania náhle poňali akési podozrenie, že obžaloba zrejme ani nemala byť prijatá len pre výlučne formálnu písársku chybu v popise skutku - a síce, že poškodený ako cyklista v skutkovom deji dopravnej kolízie s nákladným vozidlom obvineného mal v T - križovatke odbočovať doprava namiesto doľava (čím podľa záveru súdu I. stupňa nebola zachovaná totožnosť skutku), a že nesprávnosť takejto úvahy a záveru nemožno napraviť v odvolacom konaní, pretože tomu bráni zásada zákazu zmeny k horšiemu s ohľadom na to, že už v druhom kole meritórneho rozhodovania proti odsudzujúcemu rozsudku (neskôr zrušenému) prokurátor nepodal odvolanie (záver aktuálne posudzovaného napadnutého uznesenia odvolacieho súdu).

Interpretácia týchto zákonných ustanovení súdmi oboch inštancií v pôvodnom konaní je nesprávna a nesprávnosť takej interpretácie vo výsledku spôsobila predčasný, a preto nesprávny, meritórny záver, ktorým je oslobodzujúci verdikt podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku, celkom rezignujúci na obsah vykonaných dôkazov, z hodnotenia ktorých sa súdy v pôvodnom konaní mylnou interpretáciou nasledovných procesných ustanovení Trestného poriadku sami (nedôvodne) vylúčili.

Ide o nasledovné zákonné ustanovenia Trestného poriadku, rešpektujúc ich znenie účinné v čase vyhlásenia napadnutého uznesenia odvolacieho súdu (30. mája 2024, t. j. v znení zákona č. 40/2024 Z. z.):

Podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom, ako aj dôkazy prípustné podľa § 119 ods. 5 a 6 podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

Podľa § 163 ods. 3 Trestného poriadku výrok, ktorým sa obžalovaný uznáva za vinného alebo ktorým sa spod obžaloby oslobodzuje, musí presne označovať trestný čin, ktorého sa výrok týka, a to nielen zákonným pomenovaním a uvedením právnej kvalifikácie, ale aj uvedením miesta, času a spôsobu spáchania, prípadne aj s uvedením iných skutočností potrebných na to, aby skutok nemohol byť zamenený s iným, ako aj uvedením všetkých zákonných znakov vrátane tých, ktoré odôvodňujú určitú trestnú sadzbu.

Podľa § 278 ods. 1 Trestného poriadku súd môže rozhodovať len o skutku, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu.

Podľa § 327 ods. 2 Trestného poriadku, ak bol napadnutý rozsudok zrušený len v dôsledku odvolania podaného v prospech obžalovaného, nemôže v novom konaní dôjsť k zmene rozhodnutia v jeho neprospech.

K zásade zachovania totožnosti skutku

Dovolací súd už z dlhodobej, a v tejto otázke ustálenej judikatúry len pripomína, že požiadavka vyslovená aktuálne v § 278 ods. 1 Trestného poriadku, aby súd rozhodoval len o skutku, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu, neznamená, že musí ísť o úplnú zhodnosť obžalobného návrhu a rozsudku; niektoré skutočnosti uvedené v obžalobnom návrhu môžu odpadnúť, niektoré zasa pribudnúť, môže sa zmeniť suma uvedená v obžalobnom návrhu, nesmie sa však zmeniť podstata konania. Väzanosť súdu obžalobným návrhom, pokiaľ ide o vymedzenie skutku, neznamená, že by súd nemal skutok v obžalobnom návrhu nepresne uvedený vo výroku rozsudku spresniť tak, aby správne vystihoval stav veci, samozrejme, za predpokladu, že sa tým nezmení podstata zažalovaného skutku (R 6/1962, R 19/1964).

Obžalovacia zásada uvedená v § 278 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého súd môže rozhodnúť len o skutku, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu, neznamená, že medzi skutkom, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu, a skutkom uvedeným vo výroku rozsudku musí byť úplná zhoda. Niektoré skutočnosti môžu odpadnúť a iné naopak pribudnúť, nesmie sa zmeniť len podstata skutku. Podstata skutku je určovaná účasťou obžalovaného na určitej udalosti opísanej v obžalobnom návrhu, z ktorej vzišiel následok porušujúci alebo ohrozujúci spoločenské záujmy chránené Trestným zákonom. Totožnosť skutku bude zachovaná, ak bude zachovaná totožnosť konania alebo následku (R 64/1973, R 52/1979).

Účasťou obvineného na určitej trestne stíhanej udalosti, z ktorej vzišiel následok významný z hľadiska trestného práva hmotného, je určená podstata skutku. Podstata skutku je zachovaná, ak je zachovaná aspoň sčasti totožnosť konania alebo následku. Ak ide o viac následkov porušujúcich alebo ohrozujúcich spoločenské záujmy chránené Trestným zákonom, a ak všetky následky boli spôsobené aspoň sčasti jedným konaním, ide o jeden skutok (R 9/1997).

Teória a prax súdov nechápe totožnosť skutku iba ako úplnú zhodu medzi skutkovými okolnosťami opísanými v obžalobnom návrhu a výrokom rozhodnutia súdu. Stačí zhoda medzi podstatnými skutkovými okolnosťami. So zreteľom na výsledky dokazovania môžu niektoré skutočnosti po začatí trestného stíhania, resp. po podaní obžaloby - v konaní pred súdom, pribudnúť, niektoré môžu odpadnúť, nepresný popis skutku sa môže upresniť, nesmie sa však zmeniť podstata skutku. Podstatu skutku pritom tvorí konanie a následok. Podstata skutku je takto určovaná účasťou obvineného na určitej udalosti popísanej v uznesení o začatí trestného stíhania, resp. v obžalobe, z ktorej vzišiel následok porušujúci alebo ohrozujúci záujmy chránené Trestným zákonom. Na zachovaní totožnosti skutku nemajú vplyv zmeny v okolnostiach, ktoré iba individualizujú stíhaný, resp. žalovaný skutok z hľadiska času, miesta spáchania činu, formy zavinenia, rozsahu následku a motivácie, keď inak zhoda v následku alebo konaní nie je dotknutá. To znamená, že napr. upresnenie dátumu spáchania trestného činu alebo upresnenie spôsobu vykonania činu, upresnenie výšky spôsobenej škody, nič nemení na podstate skutku. Ak sú predmetom trestného konania trestné činy pokračovacie, trváce a hromadné, na totožnosti skutku vo vzťahu k nim sa nič nezmení, ak v rozhodnutí orgánu činného v trestnom konaní niektoré úkony (resp. časové úseky) oproti predchádzajúcemu stavu odpadnú alebo naopak pribudnú (R 33/1998-II).

Tiež z uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky (III. ÚS 708/2017) zverejneného v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 74/2017 vyplýva, že: „Podstatu skutku tvorí konanie páchatel'a a následok týmto konaním spôsobený, ktorý je relevantný z hľadiska trestného práva. Totožnosť skutku je zachovaná v prípade úplnej zhody konania a následku, zhody aspoň v konaní pri rozdielnom následku, zhody aspoň v následku pri rozdielnom konaní, ako aj v prípade, ak konanie alebo následok, prípadne oboje budú zhodné aspoň čiastočne, a to za predpokladu, že bude daná zhoda v podstatných okolnostiach. Teória ani prax nechápe totožnosť skutku len ako úplnú zhodu medzi skutkovými okolnosťami uvedenými v obžalobnom návrhu a výrokom rozhodnutia súdu. Postačí zhoda medzi podstatnými skutkovými okolnosťami. Súd totiž musí prihliadať na tie zmeny skutkového deja, ku ktorým došlo v rámci dokazovania“.

Z uvedeného len stručného (a zďaleka nie celkom vyčerpávajúceho) prehľadu záverov už dlhodobej (a stále neprekonanej) judikatúry k obžalovacej zásade, s ktorou je priamo spätá aj zásada zachovania totožnosti skutku, zreteľne vyplýva, že po podaní obžaloby konajúci súd nie je viazaný doslovným opisom skutku v obžalobe, ani to, že by skutková veta obžaloby mala akúsi statickú, pre ďalšie konanie nemennú a tak pevne záväznú až rigidnú povahu pre súd konajúci o obžalobe, ktorá by súd rozhodujúci vo výsledku procesu dokazovania o vine/nevine konkrétneho obžalovaného vylučovala z možnosti reakcie na výsledky vykonaného dokazovania vo forme hodnotenia dôkazov vo vzťahu k jednotlivým skutkovým okolnostiam v intenciách záverov o ich dokázaní/preukázaní alebo naopak nedokázaní/nepreukázaní.

Dokazovanie v priereze celého trestného stíhania (t. j. v prípravnom aj súdnom konaní) je naopak dynamický proces, svojou podstatou zameraný na zabezpečovanie, vykonávanie a hodnotenie dôkazov vo vzťahu k trestnoprávne relevantným okolnostiam, účelom určený vo výsledku na potvrdenie alebo vyvrátenie podozrení, hypotéz a predpokladov primárne vo vzťahu k základným dôkazným otázkam trestného konania, či sa skutok stal, ak sa stal, či je trestným činom a ak áno akým, a kto ho spáchal, resp. či ho spáchala podozrivá osoba, pričom tieto otázky majú v konkrétnostiach rôzny materiálny rozmer jednak v jednotlivých štádiách trestného stíhania a rôzny aj v ich rámci, so zreteľom na špecifiká konkrétneho prípadu.

Orgán činný v trestnom konaní (policajt, prokurátor) v prípravnom konaní aj súdy v konaní pred súdom sú tak neustále v priereze trestného stíhania vystavené povinnosti sústavnej konfrontácie vyhodnocovania aktuálneho dôkazného stavu, čoho výsledkom potom je povinnosť reagovať na potvrdenie alebo vyvrátenie podozrení týkajúcich sa trestnoprávne relevantných okolností, a v nadväznosti na to sú povinné flexibilne modifikovať (upravovať, spresňovať, konkretizovať) skutok, ktorý je predmetom trestného konania v jeho verbálnom premietnutí (odraze) do tzv. skutkovej vety, ktorú v rámcovej podobe obsahuje (minimálne) už uznesenie o začatí trestného stíhania, uznesenie o vznesení obvinenia, obžaloba aj meritorne rozhodnutie súdu. Takáto modifikácia skutku je teda prirodzená, s ohľadom konkrétne zmeny v dôkazom stave potrebná aj žiaduca, a bez ďalšieho teda nenaruša totožnosť skutku.

Súd je tak povinný prerokovať skutok uvedený v obžalobe v celom jeho rozsahu a premietnuť do svojho rozhodnutia výsledky vykonaného dokazovania. Ak dospeje k odsudzujúcemu výroku v otázke viny, skutkovú vetu je povinný formulovať v závislosti od výsledku dôkazne hodnotiaceho procesu vo vzťahu k tým trestnoprávne relevantným skutkovým okolnostiam, ktoré boli dokazovaním preukázané; teda nie podľa skutkovej vety popísanej v obžalobe, ktorá reálne vyjadruje názor a presvedčenie prokurátora vo vzťahu k základným otázkam trestného konania a je odrazom jeho hodnotiaceho procesu vo vzťahu k dôkazom zabezpečeným v prípravnom konaní, avšak stále len v štádiu trestného konania, v ktorom je zaťažený dôkazným bremenom v priebehu súdneho konania (ešte len pro futuro) preukázať tvrdenia ním uvádzané v obžalobe.

Aplikujúc tieto základné teoretické východiská na posudzovaný prípad, hoci súd I. stupňa na ne v odôvodnení svojho rozhodnutia v podstatnom i správne odkazoval, však ich podstatu, zmysel a účel do svojich záverov v celkovom zhodnotení otázky ne/zachovania totožnosti skutku nepremietol.

Primárne je potrebné zdôrazniť, že celá problematika nespornej chyby vo formulácii skutku obžaloby v tejto trestnej veci - ktorú možno zjednodušiť ako chybu v popise priebehu skutkového deja dopravnej kolízie, konkrétne v popise smeru pohybu poškodeného ako cyklistu, v obžalobe zjavne chybné uvádzanú pri jeho odbočovaní „doprava“ namiesto zjavne správneho „doľava“ - má povahu výlučne verbálnej formálnej nepresnosti, bez akéhokoľvek materiálneho negatívneho dopadu na obhajobné práva obvineného, a rovnako tak bez akéhokoľvek relevantného dopadu na zachovanie obžalovacej zásady z pohľadu zachovania totožnosti skutku (§ 278 ods. 1 Trestného poriadku).

V štádiu podania obžaloby obvinený vedel pre aký skutok aj trestný čin (z pohľadu právnej kvalifikácie skutku) je trestne stíhaný.

Už z uznesenia o začatí trestného stíhania a v nadväznosti naň z uznesenia o vznesení obvinenia vyplýva jasným a zrozumiteľným spôsobom formulovaný skutok, ktorý je predmetom trestného konania a pre ktorý bolo obvinenému vznesené obvinenie.

Trestné stíhanie pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 158 Trestného zákona bolo začaté uznesením z 31. októbra 2020 (č. 1. 2 vyšetrovacieho spisu) v podstatnom na tom skutkovom základe, že:

dňa 28.10.2020 v čase o 14:40 h došlo na križovatke cesty I. triedy I/18 v km 523,5 a cesty III. triedy 2214 v katastri obce Lisková v okrese Ružomberok k dopravnej nehode a to tak, že vodič E. M., nar. XX. XX. XXXX, byt. J. republika, mesto W., I. M. X/X jazdil na nákladnom motorovom vozidle zn.

Tatra 815, ev. č. XBXXXXX spolu s prívosom značky PANAV, ev. č. XBXXXXX v smere od Liskovej na Liptovský Mikuláš, pričom po príchode do križovatky došlo z doposiaľ neznámych príčin k zrážke s cyklistom O. N., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom G. cesta XXX/XX, L., ktorý šiel z Ružomberka a odbočoval z hlavnej cesty 1/18 smerom na Liskovú, pričom došlo k zrážke s uvedenou Tatro 815 ... .

Následne bolo voči obvinenému E. M. 20. januára 2021 (č. l. 3) vznesené obvinenie podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona v podstatnom na tom skutkovom základe, že :

dňa 28.10.2020 v čase okolo 14:40 hodine na križovatke cesty I/18 v km 523,500 cesty III/2214 odbočka na Liskovú, viedol nákladné motorové vozidlo značky Tatra T815, evidenčného čísla XBXXXXX (J. republika) s prívosom značky PANAV, evidenčného čísla XBXXXXX (J. republika), po ceste III/2214 označenej dopravnou značkou ako vedľajšia cesta, v smere od Liskovej ku križovatke s cestou I/18 smerom na Liptovský Mikuláš, kde nedal prednosť v jazde bicyklistovi O. N., nar. X.X.XXXX, ktorý viedol bicykel značky Felt AR2, po ceste 1/8 označenej dopravnou značkou ako hlavná cesta v smere z Ružomberka na cestu III/2214 v smere na Liskovú, následkom čoho došlo k zrážke .... .

Dňa 24. septembra 2021 bola podaná obžaloba prokurátorom Okresnej prokuratúry Ružomberok voči obvinenému E. M. pre prečin ublíženie na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že:

dňa 28.10.2020 v čase okolo 14:40 hod. viedol nákladné motorové vozidlo zn. Tatra T815, EČV: XBXXXXX (J. republika) s prívosom zn. PANAV, EČV: XBXXXXX (J. republika), po ceste III/2214 označenej dopravnou značkou ako vedľajšia cesta, v smere od Liskovej ku križovatke s cestou I/18, kde na tejto križovatke pri odbočovaní doľava smerom na Liptovský Mikuláš nerešpektoval dopravnú značku P1 „Daj prednosť v jazde“ a nedal prednosť v jazde cyklistovi O. N., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom G. H. XXX/XX, L., ktorý viedol bicykel zn. Felt AR2, po ceste I/18 označenej dopravnou značkou ako hlavná cesta v smere z Ružomberka a ktorý odbočoval doprava na cestu III/2214 v smere na Liskovú, v dôsledku čoho došlo k ich vzájomnej zrážke, pričom následkom dopravnej nehody poškodený O. N. utrpel zranenia: zlomeninu ľavej lopatky, zlomeninu rebier vľavo od 2. - po 9. rebro, povrchové odreniny končatín, pohmoždenie pľúc vľavo, pohmoždenie sleziny a zlomeninu stredného článku V. prsta ľavej ruky triestivého charakteru s dobou liečenia v trvaní 7 až 8 týždňov, čím obvinený svojím konaním porušil povinnosť uloženú v ust. § 20 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Už z uznesenia o vznesení obvinenia je teda zrejmé, že obvinený už od vznesenia obvinenia vedel, pre akú konkrétnu udalosť - konkretizovanú miestom a časom, jeho konaním ako vodiča nákladného vozidla, a najmä samotnou kolíziou s konkrétnym cyklistom (poškodeným) a vyjadrením príčinnej súvislosti medzi touto kolíziou a vážnymi zraneniami poškodeného - je trestne stíhaný (resp. aké konkrétne konanie a ním spôsobený následok sa mu kladie za vinu).

Označená chyba pri formulácii skutku obžaloby v slovnom spojení (pri odbočovaní cyklistu) „doprava“ pri žiadnom racionálne predstavitel'nom argumente nebola v žiadnom smere spôsobilá uviesť obvineného do omylu v otázke skutku, pre ktorý na neho prokurátor podáva obžalobu.

Skutková veta obžaloby napriek uvedenej chybe bola formulovaná s vysokou mierou špecifikácie priebehu skutkového deja. Z jej obsahu vyplýva opis konania obvineného aj poškodeného, podrobne konkretizovaný najmä presným číselným označením komunikácií, po ktorých sa pohybovali, a uvedením názvov obcí, z ktorých a do ktorých jednotliví účastníci dopravnej nehody smerovali. Z týchto údajov je zrejmé, že poškodený mal v dôsledku dopravnej situácie odbočovať z hlavnej cesty na vedľajšiu „doľava“ a obvinený z vedľajšej cesty prechádzať na hlavnú taktiež „doľava“.

Pokiaľ sa v skutkovej vete nachádza nesprávny údaj, podľa ktorého mal poškodený odbočovať

„doprava“, tento údaj je zjavne v rozpore so všetkými ostatnými, v skutku súčasne ustálenými okolnosťami (s číselným označením ciest, názvami obcí aj s logickým priebehom dopravnej situácie).

Pokiaľ tak skutková veta obžaloby v otázke pohybu cyklistu uvádza popri sebe (súčasne), že tento odbáčal z hlavnej cesty v smere z Ružomberka na Liskovú a k jeho kolízii s vozidlom obvineného došlo v čase, keď obvinený odbáčal z vedľajšej cesty na hlavnú v smere od Liskovej na Liptovský Mikuláš, už len z tohto popisu je dostatočne zreteľným spôsobom vyjadrené, že cyklista na križovatke odbáčal práve do toho smeru, z ktorého obvinený vychádzal (a teda, že ich dráhy kolidovali), a v nadväznosti na to súčasne (zjavne mienené) upresnenie (ktoré však vzhľadom na jeho chybnosť účel upresnenia rozhodne nespĺnilo), že takýmto spôsobom cyklista odbáčal „doprava“ vytvára stav vnútornej rozpornosti (logickej zmätočnosti) v skutkovej vete v popise priebehu skutkového deja, na ktorú súdu I. stupňa nič nebránilo reagovať v ustálení skutku v súlade s výsledkami vykonaného dokazovania, keď zo žiadneho vykonaného dôkazu - ani z výpovede samotného obžalovaného a svedeckej výpovede poškodeného (už odhliadnuc od znaleckého posudku z odvetvia cestnej dopravy) - ani nevyplývalo (a rovnako ani z hodnotenia dôkazov súdom I. stupňa nevyplýva), že by otázka smeru odbočovania cyklistu zostala dokazovaním otázkou spornou.

V podstate už len vypustením slova „doprava“ zo skutku obžaloby, pri ponechaní ostatných skutkových okolností, jasne vyplýva spôsob odbočovania cyklistu „doľava“.

Takáto modifikácia skutku by žiadnym spôsobom nezasiahla do jeho podstaty, a z pohľadu zásady zachovania totožnosti skutku by nijako nemenila ani podstatu konania ani podstatu následku.

V kontexte samotného skutkového ustálenia kolízie/zrážky konkrétnych dopravných prostriedkov a osôb, ktoré ich viedli, s časovým a miestnym (lokalizačným) ustálením skutku a popisom zranení poškodeného, ktoré utrpel v dôsledku tejto kolízie medzi motorovým vozidlom, ktoré viedol obvinený a ním ako cyklistom, v obžalobe ustálený skutkový dej dostatočne individualizuje a rámcuje skutok, ktorý je predmetom obžaloby, spôsobom súladným so skutkom, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie a obvinenému vznesené obvinenie, a nezameniteľným s akýmkoľvek iným skutkom.

Skutok obžaloby tak bol individualizovaný v zmysle § 163 ods. 3 Trestného poriadku miestom, časom, charakterom jazdy účastníkov a následkom dopravnej nehody. Všetky tieto určujúce znaky zostali zachované a preto je dôvodné vysloviť záver, že v skutku obžaloby zjavne nesprávne uvedený smer odbočovania cyklistu „doprava“ predstavuje iba formálnu nepresnosť, ktorá nenaruša totožnosť skutku ani nemení jeho skutkové jadro.

Záver súdu I. stupňa o nezachovaní totožnosti skutku, od ktorého priamo príčinne potom vyvodil nevyhnutnosť oslobodenia obvineného spod obžaloby z dôvodu, že nebolo dokázané, že sa stal žalovaný skutok, je nesprávny, už odhliadnuc od toho, že bezprostredne po podaní obžaloby ho uvedená chyba nijako nevyrušila v prijatí tejto obžaloby a následnom vykonaní dokazovania na hlavnom pojednávaní. Modifikácia skutkovej vety súdom v dôsledku premietnutia do nej výsledkov vykonaného dokazovania by mala výlučne charakter spresnenia skutkovej vety obžaloby a odstránenia jej vnútorného rozporu a nie charakter zmeny podstatných okolností skutku.

K takémuto nesprávne záveru pritom nesmeroval dokonca ani odvolací súd v zrušujúcom uznesení vo vzťahu k druhému odsudzujúcemu prvostupňovému rozsudku, v ktorom odvolací súd výslovne uviedol, že súd I. stupňa je povinný vysporiadať sa s nesúladosťou medzi výrokom rozsudku a jeho odôvodnením a následne rozhodnúť „o vine alebo nevine obvineného“. Zo žiadnej časti odôvodnenia tohto rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva, že by súd I. stupňa nemal možnosť zjednotiť skutkovú vetu s výsledkami dokazovania, alebo že by mu bolo zabránené opraviť formálnu chybu uvedenú v obžalobe. Súdom I. stupňa teda pochybil, keď nesprávne interpretoval rozhodnutie odvolacieho súdu ako prekážku vykonania korekcie skutkovej vety a vyvodil (dedukoval) z neho povinnosť obvineného oslobodiť podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku.

K zásade reformatio in peius

Nesprávny je aj záver odvolacieho súdu obsiahnutý v napadnutom uznesení z 30. mája 2024, sp. zn. 3To/20/2024, podľa ktorého by oprava skutkovej vety predstavovala neprípustný zásah do výroku o vine a porušenie zásady zákazu reformatio in peius.

V napadnutom uznesení odvolací súd v podstate poprel vlastné závery, ktoré sám vyslovil vo svojom predchádzajúcom (zrušujúcom) uznesení. V ňom totiž výslovne uložil súdu I. stupňa (ako už bolo vyššie uvedené) povinnosť vysporiadať sa s nesúlalom výroku a odôvodnením rozsudku, a následne opätovne rozhodnúť o vine alebo nevine obvineného. Vo svojom skoršom rozhodnutí odvolací súd žiadnym spôsobom neupozornil prvostupňový súd na obmedzenie vyplývajúce zo zásady zákazu zmeny k horšiemu, hoci vedel, že rozhoduje výlučne o odvolaní obvineného a teda sa nachádza v procesnej situácii, v ktorej sám je touto zásadou limitovaný.

V napadnutom uznesení však už odvolací súd na túto zásadu (dodatočne) odkázal a v podstate potvrdzoval správnosť záveru súdu I. stupňa, podľa ktorého tento už nemohol rozhodnúť inak než oslobodzujúcim rozsudkom s odôvodnením, že akákoľvek úprava skutkovej vety by podľa neho znamenala zhoršenie postavenia obvineného. Tento svoj záver formuloval popri konštatovaní, že z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že poškodený odbočoval doľava, a nie doprava, ako bolo nesprávne uvedené v skutkovej vete obžaloby a následne aj vo výroku rozsudku. Napriek tomuto však podľa jeho názoru súd I. stupňa túto chybu už nemohol napraviť.

Takýto záver však nielenže odporuje jeho vlastnému skoršiemu rozhodnutiu, ale aj podstate samotnej zásady zákazu reformatio in peius.

Z už vyššie uvedeného záveru odvolacieho súdu vyplýva, že súd I. stupňa mohol vykonať modifikáciou skutkovej vety v súlade s vykonaným dokazovaním bez narušenia obžalovacej zásady pri zachovaní totožnosti skutku.

Zákaz reformatio in peius predstavuje zásadu uplatňovanú v rámci zákonnej úpravy niektorých typov opravných prostriedkov a opravných konaní, a z pohľadu obvineného v odvolacom konaní, vo vzťahu ku ktorému je vyjadrená v § 327 ods. 2 Trestného poriadku tým spôsobom, že ak bol napadnutý rozsudok zrušený len v dôsledku odvolania podaného v prospech obžalovaného, nemôže v novom konaní dôjsť k zmene rozhodnutia v jeho neprospech, obvinenému garantuje nemožnosť sprísnenia prvostupňového rozhodnutia len z podnetu jeho odvolania (resp. odvolania podaného len v jeho prospech).

V zásade platí, že zmenu v popise skutku odvolacím súdom, v porovnaní so skutkom ustáleným v prvostupňovom rozsudku, môže dôjsť k porušeniu tejto zásady zakazujúcej zmenu k horšiemu v prípade takej zmeny skutkových okolností, ktoré sú vo vzťahu k obvinenému prísnejšie, resp. nepriaznivejšie.

Táto zásada však v žiadnom prípade nebráni takej úprave skutku, ktorá má charakter len jeho upresnenia, osobitne v situácii akou je aj posudzovaná, keď by skutkovou úpravou (napr. len vypustením slova „doprava“ alebo jeho nahradením slovom „doľava“) došlo len k odstráneniu vnútorného rozporu v popise skutkového deja, ktorý inak v skutkovej vete obsahuje ustálenie aj správnym spôsobom vyjadrených trestnoprávne významných skutkových okolností.

V inom spôsobe vyjadrenia, pokiaľ v posudzovanom prípade skutok skoršieho prvostupňového odsudzujúceho rozsudku, hoci bol následne napadnutý výlučne odvolaním obžalovaného (t. j. odvolaním podaným výlučne v jeho prospech) a odvolacím súdom bol preto zrušený výlučne v jeho prospech,

charakter predmetnej skutkovej chyby súd I. stupňa nevyučoval z možnosti modifikácie skutku v súlade s vykonaným dokazovaním (ustálením odbočovania cyklistu doľava), pretože skutok jeho skoršieho rozsudku svojim skutkovým popisom súčasne, len v inom vyjadrení, zreteľne vyjadroval jeho odbočovanie doľava - konkrétne uvedením smeru jeho pohybu číselným označením cesty z ktorej odbočoval (I/18) a označením cesty, na ktorú odbočoval (III/2214) a súčasne aj ďalším vymedzením tohto pohybu a síce, že k odbočovaniu došlo z hlavnej cesty v smere z Ružomberka na cestu v smere na Liskovú (čo zodpovedá smeru „doľava“).

Úpravu skutkovej vety, charakterizovanú výlučne odstránením vnútorného rozporu spočívajúcom v popise dvoch rôznych alternatív priebehu skutkového deja, ktoré si už v logike odporujú (cyklista v jednom časovom momente nemôže súbežne odbáčať doľava aj doprava) spôsobom vzájomnej nezlučiteľnosti, vypustením zo skutku jednej z týchto (vzájomne rozporných) alternatív, v danom prípade ustálením smeru správneho pohybu cyklistu „doľava“, nemožno hodnotiť takou formálnou rigiditou ako zmenu k horšiemu. Takýto prísne formálny prístup by totiž fakticky znemožňoval súdu v opravnom konaní, na ktorý sa vzťahuje zásada zákazu zmeny k horšiemu (teda aj v odvolacom konaní) reagovať, hoci aj na zjavné nesprávnosti alebo písárske chyby, hoci aj na nápravu takýchto chýb je zákonom určený, čím by tak bol popretý samotný zmysel/účel opravného konania (konania o opravnom prostriedku).

V reakcii na vyjadrenie obvineného k dovolaniu ministra spravodlivosti, v ktorom na podporu svojej argumentácie (v podstate k udržateľnosti záveru odvolacieho súdu v tejto otázke) poukazuje aj na rozhodovaciu činnosť dovolacieho súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 4Tdo/59/2021, je vhodné poznamenať, že závery tohto rozhodnutia mali celkom iný vecný podklad v konštatovaní zisteného pochybenia, keď porušenie zásady zákazu reformatio in peius dovolací súd konštatoval v súvislosti so zmenou skutku odvolacím súdom (po zrušení jeho rozhodnutia dovolacím súdom v dôvodov v prospech obvineného), keď táto skutková zmena vykonaná odvolacím súdom spočívala svojím charakterom v doplnení skutku o také skutkové okolnosti, ktoré v pôvodnom odsudzujúcom rozsudku celkom absentovali, a ktoré súčasne odôvodňovali použité prísnejšej právnej kvalifikácie, konkrétne v doplnení takých skutkových okolností, ktoré zakladali znak tzv. kvalifikovanej skutkovej podstaty (spáchanie činu na chránenej osobe). V trestnej veci pôvodná skutková veta obsahovala iba opis deja a dátum narodenia poškodeného, bez uvedenia okolností, že by obvinený vzhľadom na vek poškodeného očakával miernejší odpor. V prípade, na ktorý obvinený odkazuje, pôvodná skutková veta znela: „...po tom, čo ho poškodený D. A., nar. XX. XX. XXXX vpustil do rodinného domu č. XXX, tohto zvonka v špajze, kam išiel po jedlo, zamkol, následne prešiel do spálne...“. Krajský súd v tejto trestnej veci, po zrušení rozsudku a vrátení veci dovolacím súdom na nové prerokovanie a rozhodnutie, v rozpore so zásadou „reformatio in peius“, nedostatočne vymedzený skutok súdom I. stupňa doplnil na podklade odvolania podaného len obžalovaným o znenie: „... po tom, čo ho poškodený D. A., nar. XX. E. XXXX vpustil do rodinného domu č. XXX, tohto zvonka v špajze, kam išiel po jedlo zamkol, s vedomím, že sa jedná o osobu vyššieho veku, zneužívajúc túto skutočnosť v očakávaní menšieho odporu poškodeného vyplývajúcu z jeho vyššieho veku, následne prešiel do spálne...“.

Z uvedeného je zrejmé, že krajský súd v označenej trestnej veci v rozpore so zásadou „zákazu reformatio in peius“, doplnil podstatné skutkové okolnosti, ktoré sa pôvodne v skutkovej vete nenachádzali. Týmto rozšírením bol pôvodne vymedzený skutok, svojím popisom nenapĺňajúci kvalifikovanú skutkovú podstatu stíhaného trestného činu, zmenený v neprospech obvineného takým spôsobom, že po jej úprave už obsahoval zákonné znaky kvalifikovanej skutkovej podstaty.

Ide teda o celkom odlišnú procesnú situáciu než je posudzovaná. V prípade obvineného E. M. skutková veta obsahovala v zmysle § 163 ods. 3 Trestného poriadku miesto, čas a spôsob spáchania skutku, a popisovala konanie obvineného a poškodeného v rozsahu potrebnom pre naplnenie zákonných znakov skutkovej podstaty stíhaného trestného činu. Prípadná úprava skutkovej vety vypustením slova „doprava“ by tieto okolnosti nijako nemenila ani nerozširovala o nové podstatné okolnosti, pretože všetky rozhodné skutočnosti boli už pôvodne v skutkovej vete obsiahnuté a zostali by zachované. Navyše v žiadnom prípade by táto zmena neopodstatňovala zmenu právnej kvalifikácie skutku, a to ani v zmysle jej

sprísnenia.

* * *

Sumarizujúc vyššie uvedené tak dovolací súd konštatuje, že v posudzovanej trestnej veci došlo ku kumulácii viacerých pochybení súdu I. stupňa, aj súdu odvolacieho.

Vo svojej podstate len zo zjavnej, charakterom skôr písárskej chyby obžaloby, o ktorej síce nie je pochybnosť že nastala, však vyvodili v dôsledku celkom nepriliehavej interpretácie viacerých ustanovení Trestného poriadku upravujúcich náležitosti tzv. skutkovej vety, vyjadrujúcej tzv. obžalovaciu zásadu a s ňou spätú zásadu zachovania totožnosti skutku, a napokon aj jednu zo zásad odvolacieho konania - zákazu reformatio in peius (§ 163 ods. 3, § 278 ods. 1, § 327 ods. 2) celkom nepriliehavé závery o existencii takých zákonných prekážok, ktoré v skutočnosti neexistovali (ako je nezachovanie totožnosti skutku a obmedzenie zákazom zmeny k horšiemu), v nadväznosti na ktoré potom celkom rezignovali na vyhodnotenie vo veci vykonaných dôkazov (v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku), dospejúc v reťazi tejto nesprávnej interpretácie zákonných ustanovení vo vzťahu k vzniknutej procesnej situácii k právne neudržateľnému záveru, že v dôsledku uvedených procesných prekážok, teda výlučne z procesných dôvodov, existuje dôvod pre oslobodenie obžalovaného spod obžaloby podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku (teda z dôvodu, že nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý bol stíhaný).

Z pohľadu ministrom spravodlivosti uplatneného dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 3 Trestného poriadku v jeho druhej alternatíve - že pri zisťovaní skutkového stavu boli závažným spôsobom porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci - dovolací súd dospel k záveru, že porušením už vyššie označených zákonných ustanovení vec nebola zákonným spôsobom objasnená.

Citované ustanovenie je charakterizované vysokou mierou formulačnej všeobecnosti v otázke, ktoré konkrétne „ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci“, mal zákonodarca na mysli pri úprave tohto dovolacieho dôvodu (bez ich hoci aj rámcovej špecifikácie).

Majúc na zreteli, že „objasnenie veci“ primárne slúži k naplneniu účelu trestného konania (§ 1 Trestného poriadku), keď k objasneniu veci dochádza zodpovedaním základných otázok dokazovania v trestnom konaní, na zodpovedanie ktorých je svojím účelom určený proces dokazovania (primárne vid' § 119 Trestného poriadku), je dôvodné predpokladať, že zákonodarca v uvedenej druhej alternatíve dovolacieho dôvodu určeného pre ministra spravodlivosti v § 371 ods. 3 Trestného poriadku má primárne na zreteli ustanovenia Trestného poriadku upravujúce proces a jednotlivé inštitúty dokazovania v tom najširšom zmysle.

Preto okrem najčastejších prípadov porušení ustanovení, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci, medzi ktoré spravidla bude patriť nezákonné vykonanie dôkazu alebo nevykonanie dôkazu, ktorý mal a mohol byť vykonaný, alebo vyhodnotenie dôkazného stavu v extrémnom nesúlade s vykonaným dokazovaním, tak uvedený dovolací dôvod v označenej alternatíve bude v zovšeobecňujúcom vyjadrení naplnený porušením (ku ktorému môže dôjsť aj nesprávnou interpretáciou/výkladom) takých, s procesom dokazovania súvisiacich ustanovení Trestného poriadku, ak toto porušenie svojím priamym materiálnym účinkom dopadá na jednotlivé procesné inštitúty upravujúce zabezpečovanie (zaisťovanie), vykonávanie aj hodnotenie dôkazov.

Nesprávna interpretácia, a v dôsledku nej aj aplikácia konkrétnych procesných ustanovení Trestného poriadku, ktorá viedla súdy nižšej inštancie k záveru o nevyhnutnosti oslobodenia obžalovaného spod obžaloby výlučne z procesných dôvodov, a nesprávnosť ktorej spôsobila absolútne nezohľadnenie vo veci vykonaných dôkazov (ako tomu napokon bolo aj v posudzovanom prípade) - ktoré však pri správnej interpretácii a následnej aplikácii týchto ustanovení mali byť v postupe vedúcemu k meritórnemu rozhodnutiu súdu náležite vyhodnotené v súlade s § 2 ods. 12 Trestného poriadku - predstavuje naplnenie dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 3 Trestného poriadku v jeho druhej

alternatívne.

* * *

Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku, ak bol dovolacím súdom zistený dôvod dovolania podľa § 371, vysloví rozsudkom porušenie zákona v príslušných ustanoveniach, o ktoré sa tento dôvod odiera.

Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku súčasne s výrokom uvedeným v odseku 1 dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie alebo jeho časť, alebo aj chybné konanie, ktoré napadnutému rozhodnutiu predchádzalo. Po zrušení rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd podľa okolností prípadu zruší aj predchádzajúce rozhodnutie súdu prvého stupňa. Ak je nezákonný len niektorý výrok napadnutého rozhodnutia alebo rozhodnutia súdu prvého stupňa a ak ho možno oddeliť od ostatných, zruší dovolací súd len tento výrok. Ak však zruší hoci len sčasti výrok o vine, zruší vždy súčasne celý výrok o treste, ako aj ďalšie výroky, ktoré majú vo výroku o vine svoj podklad. Zruší aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku dovolací súd po zrušení napadnutého rozhodnutia alebo niektorého jeho výroku prikáže spravidla súdu, o ktorého rozhodnutie ide, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Dovolací súd na podklade už vyššie uvedenej argumentácie, aplikujúc citované zákonné ustanovenia, pri konštatovaní porušenia zákona v prospech obvineného odvolacím súdom v odvolacom konaní ale i súdom I. stupňa v prvostupňovom konaní vo vyššie uvedených ustanoveniach, a tým aj pri konštatovaní naplnenia dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 3 Trestného poriadku, zrušil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu aj prvostupňový rozsudok (keďže zistené pochybenia siahajú až do štádia prvostupňového konania), a súčasne zrušil aj ďalšie rozhodnutia na ne obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad, a prikázal súdu I. stupňa, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Tým dovolací súd vyhovel dôvodnému aj vecne a argumentačne opodstatnenému dovolaniu ministra spravodlivosti podanému v neprospech obvineného.

Dovolací súd len pripomína, že podľa § 391 ods. 1 Trestného poriadku orgán, ktorému bola vec prikázaná, je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo veci dovolací súd, a je povinný vykonať úkony, ktorých vykonanie dovolací súd nariadil.

Súd I. stupňa bude po vrátení trestnej veci povinný opätovne vo veci konať a rozhodnúť o pôvodne podanej obžalobe na obvineného E. M., pri viazanosti právnymi závermi vyplývajúcimi z tohto rozsudku dovolacieho súdu.

Závery tohto rozsudku dovolacieho súdu pritom nemajú vzťah k otázke posudzovania viny obvineného, na posúdenie ktorej sú určené súdy nižšej inštancie v aktuálne týmto rozsudkom dovolacieho súdu znovu otvoreného trestného stíhania obvineného.

Podstata záverov dovolacieho súdu vyslovených v tomto rozsudku spočíva v tom, že oslobodenie obvineného spod obžaloby nebolo dôvodné z tých dôvodov, ktoré súdy nižších inštancií uviedli v odôvodnení svojich rozhodnutí.

Toto rozhodnutie prijal senát jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný riadny opravný prostriedok.